

Nr 69.

Ankom till riksdagens kansli den 28 maj 1925 kl. 12 m.

Utlåtande, i anledning av väckt motion angående utredning rörande förbättring av pensioner åt änkor efter befattningshavare i statens tjänst.

Bankoutskottet hade i sitt utlåtande nr 55 i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kungörelser om ny pension för vissa pensionerade f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer ävensom med allmänna grunder för dyrtidstillägg åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer m. m., dels ock i ämnet väckta motioner meddelat, att utskottet komme att avgiva särskilt yttrande över en i anledning av nämnda proposition väckt, i berörda utlåtande omfördäld motion II: 451 av herrar *Fjellman* och *Petersson* i Lerbäcksbym, däri hemstälts, »att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 198 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda på vad sätt en förbättring av pensionerna av äldre typ må kunna beredas änkor efter befattningshavare i statens tjänst samt därefter snarast möjligt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.»

Beträffande motiveringen för berörda hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Såsom jämväl i motionen framhålles, råder en bestämd skillnad mellan statens åtaganden beträffande å ena sidan f. d. befattningshavares pensionering och å andra sidan familjepensioneringen. Utskottet vill i detta avseende erinra, att, medan staten själv i huvudsak ombesörjer befattningshavarnas pensionering, familjepensioneringen däremot överlämnats åt befattningshavarna själva, varvid dock staten medverkat vid upprättandet av de för denna pensionering avsedda kassor samt anslagit medel till förvaltningsbidrag och i vissa fall bidragit till själva pensioneringen. Sådan familjepensioneringen för närvarande är ordnad, företer densamma stora ojämnheter. Pensioneringsgrunderna skifta, avgifterna äro på olika sätt beräknade och någon enhetlig grund för statens bidrag förefinnes icke. Under sådana förhållanden måste det givetvis vara förenat med stora svårigheter att genomföra en pensionsreglering, på sätt i motionen avses. Det må vidare erinras, att staten i ganska stor utsträckning tillgodosett det på grund av penningvärdets fall inträdda behovet av en förbättring av änke-

pensionerna genom att bevilja dels pensionstillägg dels ock dyrtidstillägg, vilka senare beräknas efter gynnsammare grunder än de i allmänhet gällande. Det är alltså jämförelsevis betydande uppoffringar staten fått vidkännas uti ifrågavarande hänseende. Att staten nu skulle ikläda sig ytterligare förpliktelser beträffande änkepensioneringen finner sig utskottet därför icke kunna tillstyrka, så mycket mindre som detta efter all sannolikhet skulle kunna leda till en fullständig omläggning av den ställning, staten hittills intagit till familjepensioneringen. Härtill kommer, att en dylik åtgärd givetvis kunde vara ägnad att hos delägarna i vederbörande pensionskassor minska intresset för att, där så anses erforderligt, själva sörja för en förbättring av pensionstagarnas ställning. Under sådana omständigheter har utskottet icke ansett sig böra tillstyrka någon utredning i motionens syfte.

Utskottet får alltså hemställa,

att förevarande motion II:451 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 maj 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Gustafsson* i Stensholm, *Vindahl*, *Berge*, *Anderson* i Hägelåkra, *Bondeson*, *Ström*, *Bodin* och *Östergren*;

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Winkler*, *Bäcklund*, *Lovén*, *Ryberg*, *Höglund*, *Johansson* i Edsbyn och *Uddenberg* i Varberg.

Reservation

av herr *Uddenberg* i Varberg, som ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydelse:

»Såsom jämväl — — — i motionen avses. Det må emellertid icke förbises, att staten redan genom beviljande av dyrtidstillägg och pensions-tillägg i viss mån erkänt behovet av en förbättring av änkepensionerna och jämväl iklätt sig förpliktelser i berörda avseende. Med hänsyn till nyssnämnda svårigheter torde pensionstilläggen endast vara att anse såsom ett provisorium, avsett att förbättra de särskilt låga familjepensionerna. Det må i detta sammanhang vidare erinras, hurusom sakkunniga för centralisering av det statsunderstödda pensionsväsendet framlagt vissa förslag till familjepensioneringens ordnande, men att dessa, i vad de angå stats-tjänarnas familjepensionering, hittills icke lett till några resultat. Enligt utskottets mening torde emellertid frågan om en ytterligare förbättring av nämnda pensioner vara värd beaktande och vill det synas utskottet, som om i samband med den utredning om åstadkommande av enhetliga grunder för familjepensioneringen, som anförtrotts åt pensionskommittén, det borde tagas under övertvägande, huruvida och i vad mån en dylik förbättring särskilt av de lägre änkepensionerna må kunna utan alltför betungande kostnader genomföras. Utskottet har därför ansett sig böra tillstyrka en skrivelse till Kungl. Maj:t i motionens syfte.

Under åberopande av det anförda, får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, II: 451, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida och i vad mån en förbättring av pensioner av äldre typ må kunna beredas änkor efter befattningshavare i statens tjänst samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill en dylik utredning må föranleda.»